

le ne fay rien
sans
Gayeté

(Montaigne, Des livres)

Ex Libris
José Mindlin

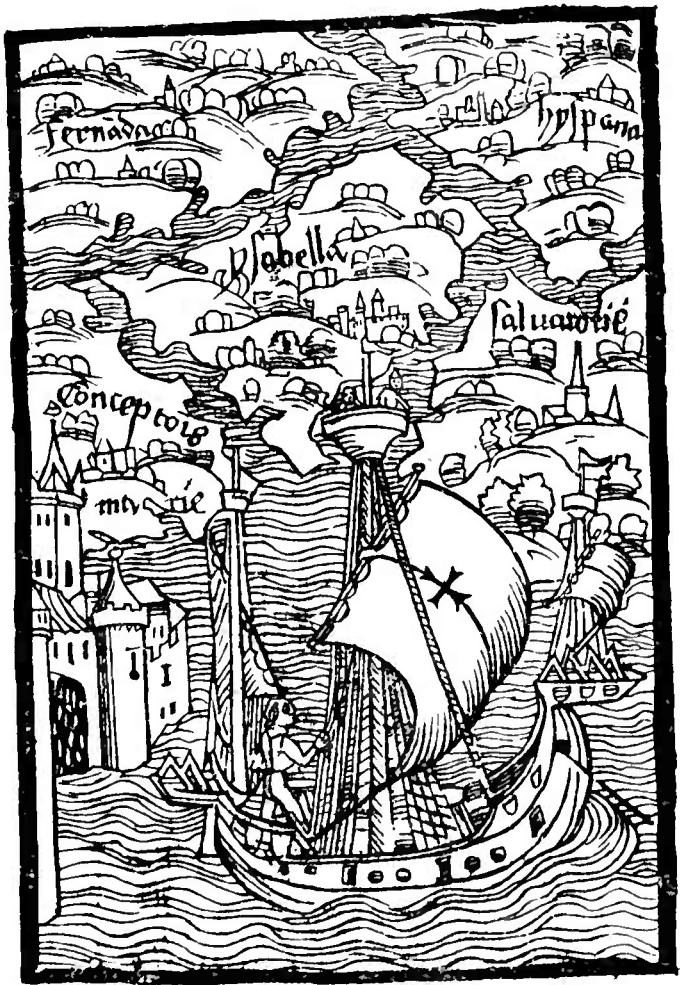
De Insulis inuentis

Epistola Cristoferi Colom (cui etas nostra multū debet : de Insulis in mari Indico nup inuētis. Ad quas perquirendas octauo antea mense: auspicijs et ere Inuictissimi Fernandi Hispaniarum Regis missus fuerat) ad Adag- nificum dñm Raphaelē Sancis: eiusdē fere- nissimi Regis Thesaurariū missa. quam nobi- lis ac litterat⁹ vir Aliander d Losco: ab His- pano ydeomate in latinū conuertit: tercio kl's Adaj. ad. cccc. xcij. Pontificatus Alexandri Sexti Anno Primo.

Uoniam suscepte prouintie rem p-
fectam me psecutum fuisse: gratū ti-
bi fore scio: has pstitui exarare: que
te vnius cuiusq; rei in hoc nostro iti-
nere geste inuenteq; admoneāt. Tricesimo ter-
tio die postq; Sadibus discessi: in mare Indi-
cū perueni: vbi plurimas Insulas innumeris
habitatas hominib⁹ reperi: quarū oim p seli-
cissim⁹ Rege nostro: preconio celebrato ⁊ ves-
tillis extensis: cōtradicante nemine possessio-
nē accepi. primeq; earum: diui Saluatoris no-
men imposui (cuius fret⁹ auxilio) tam ad hāc
q̄ ad ceteras alias puenim⁹. Eam vero Indi

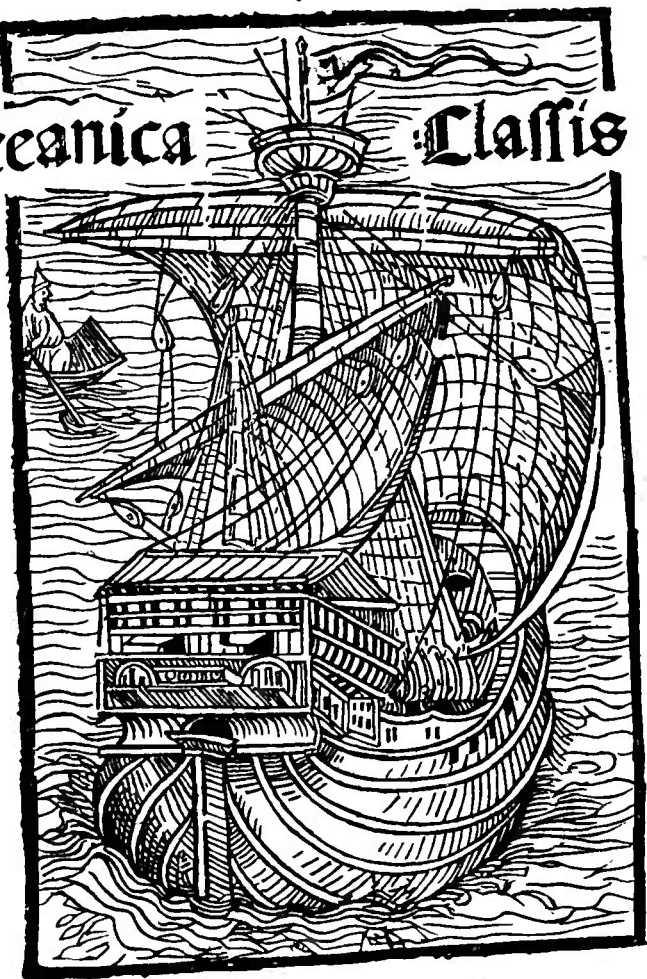
Suanahanyn vocant. Aliaz etiã vnã quanq̃
nouo nomine nuncupau. Quippe aliam Insu
lam Sancte Marie Cõceptiõis. aliam Fernã
dinam. aliaz Hysabellam. aliã Jobanam. ⁊ sic
de reliquis appellari iussi. Quãprimũ i eã In
sulam quã dudũ Jobanam vocari dixi appuli
mus: iuxta ei⁹ lirtus occidentẽ versus aliquã
tulum processi: tamq̃ eam magnã nullo reper
to sine inuent: vt non insulam: sed cõtinentem
Chataꝝ prouinciã esse crediderim: nulla tamẽ
vidẽs opida municipiaue in maritimis sita cõ
finibus: preter aliquos vicos ⁊ p̃edia rustica:
cum quorũ incolis loqui ne quibam: quare si
mul ac nos videbant surripiebãt fugam. Pro
gre diebar ultra: existimans aliquam me vrbẽ
villasue inuenturum. Deniq̃ videns q̃ longe
admodum p̃gressis: nihil noui emergebat: et
huiusmodi via nos ad Septentrionem defere
bat: q̃ ipse fugere exoptabam: terris etenim re
gnabat bruma: ad austrumq̃ erat in voto cõ
tendere: nec minus venti flagitantibus succe
debãt. cõstitui alios nō operiri successus: et sic
retrocedens ad portum quendam quem signa
ueram sum reuersus: vnde duos hoies ex no
stris in terram misi. qui inuestigarent: esset ne
Rex in ea prouincia/urbesue alique. h̃ il per

tres dies ambularūt: inuenerūt t̄q̄ in numeros
populos ⁊ habitatōes: paruas t̄n et absq̄ v̄llo
regimine: quap̄ op̄ redierūt. Interea ego iā
intellerā a q̄busdam Indis: quos ibidē su-
sciperā: quō hmōi p̄ouincia: insula quidem
erat. ⁊ sic perrexi orientē versus: ei⁹ semp̄ strin-
gens littoza vsq̄ ad miliaria .cccxxij. vbi ipsi⁹
insule sunt extrema. hinc alia insulā ad orientem
prosperi: distantem ab hac Johana milia-
ribus. lviij. quā protinus Hispanam dixi: in eā
q̄ cōcessi: ⁊ direxi iter quasi p̄ Septentrionez
quē admodū in Johana ad orientem: miliaria
dliiij. que dicta Johana ⁊ alie ibidem insule
q̄ fertilissime existunt. Hec multis atq̄ tutissi-
mis ⁊ latis: nec alijs quos vnq̄ viderim cōpa-
randis portib⁹: est circūdata. multi maximi ⁊
salubres hanc interfluūt fluuij. multi quoq̄ et
emmētissimi in ea sunt montes. Omnes he insu-
le sunt pulcerrime ⁊ varijs distincte figuris: p̄-
uie: ⁊ maxima arboꝝ varietate sidera lamben-
tiū plene: q̄s nūq̄ folijs priuari credo: quip̄-
pe vidi eas ita virētes atq̄ decoras: ceu mēse
Maio i hispania solēt eē: q̄ ⁊ alie florētes: alie
fructuose: alie i alio statu: s̄m vmuscuiusq̄ q̄ li-
tatē vigebāt: garrēbat philomena: ⁊ alij passe-
res varij ac inumeri: mēse Nouēbris q̄ ip̄e per
eas deambulabā. Sunt p̄terea in dicta insula

Jobana septē vel octo palmarū genera: q̄ p̄ce-
ritate ⁊ pulchritudine (quē admodū cetera oēs
arbores/herbe/fructuos) n̄as facile exuperāt
Sūt ⁊ mirabiles pin^o/agri/ ⁊ p̄zata vastissima/
varie aues/varie mella/variaq; metalla:ferro
excepto. In ea aut̄ quā Hispaniā supra dixim^o
nūcupari: maximi sunt mōtes ac pulcri: vasta
rura/nemora/ campi feracissimi/seri/pacisq; ⁊
cōdendis edificijs aptissimi. Portuū in hac in-
sula cōmoditas: ⁊ p̄stantia fluminū copia salu-
britate admixta hoīm: q̄ nisi quis viderit: cre-
dulitatē supat. Huius arbores pascua ⁊ fruct^o
multum ab illis Jobane differūt. Hec p̄terea
Hispana diuerso aromatis genere/auro/me-
tallisq; abundat. cui^o quidē ⁊ oīm aliarū quas
ego vidi: ⁊ quaz cognitionē habeo: icole vtri-
usq; sexus nudi semp̄ incedūt: quē admodum
edunt in lucem. p̄ter aliquas feminas. q̄ so-
lio frondeue aliq; aut bombicino velo: pudē-
da operiūt: qd̄ t̄p̄e sibi ad id negocij parāt. Ca-
rent hī oīes (vt supra dixi) quocunq; genere
ferri. carent ⁊ armis: vtpote sibi ignotis nec ad
ea sūt apti. nō pp̄t corporis deformitatē (cū sint
bfi formati) s; qz sūt timidi ac pleni formidine.
gestāt t̄p̄ armis arū dines sole p̄stas: ī quaz
radicib^o hostile q̄ddā ligneū siccū ⁊ in mucro-
nē attenuatū figūt: neq; his audēt iugif vti: nā

Oceanica Classis

sepe euenit cū miserim uos uel tris homines
ex meis ad aliquas villas: ut cū earū loquerē-
tur incolis: exiisse agnē glomeratū ex Indis:
et ubi nostros appropinquare uidebāt: fugam
celeriter arripuisse: despretis a patre liberis ⁊
ecōtra. ⁊ hoc nō q̄ culpam eorū damnū aliq̄
uel iniuria illata fuerit: immo ad quoscūq; ap-
puli ⁊ q̄bus cū verbū facere potui: quicq̄d ha-
bebā sum elargit⁹: pannū aliaq; p̄ multa: nulla
mibi facta uersura: sed sunt natura pauidi ac
timidi. Letex ubi se cernūt tutos: oīni metu re-
pulsos: sunt ad modū simplices ac bone fidei: ⁊
in oīnibus que habent liberalissimi: roganti q̄
possidet inficiat nemo: quin ipsi nos ad id po-
scendum inuitāt. Abax imū erga oēs amorē p̄-
seferūt: dāt queq; magna p̄ paruis. minima lz
re nihiloue p̄tent: ego autē p̄hibui ne tam mi-
nima ⁊ nulli⁹ p̄cij hīsce darent: ut sunt lancis/
parapsidii / vitriq; fragmēta / stez clauī / ligule /
quanq̄s sī hoc poterāt adipisci: uidebāt eis pul-
cerrima mūdi possidere iocalia. Accidit enim
quēdam nauitā: tantū auri pondus habuisse
p̄ vna ligula: quāti sūt tres aurei solidi: ⁊ sic
alios p̄ alijs miōris p̄cij: p̄stim p̄ blanquis no-
uis: ⁊ q̄busdā nūmis aurcis: p̄ q̄b⁹ habēdis da-
bāt qcq̄d perebat uēditoz: puta vnciā cū dimi-
dia ⁊ duas auri: v̄l trigita ⁊ q̄dragita bombid

pondo: quā ipi iā nouerāt. itē arcuum/ampbo
re/hydrie/dolij q̄ fragmēta: bombice: et auro tā
q̄ bestie cōparabāt. qđ quia iniquū sane erat:
vetui: dedi q̄ eis multa pulcra et grata q̄ mecū
tulerā nullo iterueniēte p̄mio: vt eos mibi sa-
cili^o p̄ciliarē: fierēt q̄ xp̄icole: et vt sint p̄zoni in
amozē erga Regē Reginā principes q̄ nostros
et vniuersas gētes Hispanie: ac studeāt p̄gre-
re et coaceruare: ea q̄ nobis tradere q̄b^o ipi af-
fluūt et nos magnope idigem^o. Nullā hij nozūt
p̄dolatriā: imo firmissime credūt oēz vim: oēz
potētā: oīa demiq̄ bona esse ī celo: me q̄ inde
cū his nauib^o et nautis descēdisse: atq̄ b̄ aīo vbi
fui susceptus postq̄ metū repulerāt. Nec sunt
seignes aut rudes: quin summi ac p̄spicacis in-
genij: et hoīes qui transfretāt mare illd: nō sine
admirationē vniuscuius q̄ rei rationē reddunt:
sed nū q̄ viderunt gentes vestitas: ne q̄ naues
h̄mōī Ego statim atq̄ ad mare illd puenire pri-
ma insula quosdā Indos violenter arripui: q̄
ediscerēt a nobis: et nos p̄iter docerent ea: q̄ p̄
ipsi in hisce partibus cognitionē habebant. et
ex voto successit: nā breui nos ipos: et hij nos:
tum gestu ac signis: tum verbis intellexerunt.
magno q̄ nobis fuere emolumēto. veniunt mō
mecū tñ qui semp̄ putant me desiluisse e celo
q̄uis diu nobiscū versatū fuerint hodie q̄ ver-

fenf. ⁊ hi erant primi: q̄ id quocūq; appellaba-
mus nunciabāt: alij deinceps alijs elata voce
dicētes. Venite venite ⁊ videbitis gētes ethe-
reas. Quāobzē tā semie q̄ viri: tā impuberes
q̄ adulti: tam iuuenes q̄ senes: s̄posita formi-
dine paulo ante s̄cepta: nos certatim visebāt
magna iter stipāte caterua alijs cibū/ alijs po-
tum afferentib⁹: inaxio cū amore ac beniuolē-
tia incredibili. Habz vnaque q; insula multas
scaphas solidi ligni: ⁊ si angustas: longitu-
dine tñ ac forma nostris biremib⁹ similes: cursu aut
velociores. Regunt remis tantūmodo. Harū
quedā sunt magne: quedā parue: quedā i me-
dio psistunt. Plures tamē biremi que remigēt
duodeuiginti transtris maiores: cū qb⁹ in oēs
illas insulas: que innumere sunt: traſſit. cūq;
his suā mercaturā exercēt: et inter eos comer-
tia fiunt. Aliquas ego harū biremium seu sca-
pharū: vidi q̄ vehebāt septuaginta ⁊ octuagin-
ta remiges. In omnib⁹ his insulis nulla est di-
uersitas inter gentis effigies. nulla in moribus
atq; loquela: quin oēs se intelligūt aduicē:
que res putilis est ad id qd̄ serenissimū Regē
nostrū exoptare precipue reor: scz eoz ad san-
ctam xp̄i fidem p̄uersionē. cui quidē quantum
intelligere potui facilimi sunt ⁊ p̄ni. Dixi quē

admodū sum pgressus antea insulā Iohanaꝝ
p rectū tramitez occasus in orientem miliaria
cccxxij. sꝑm quā viā ⁊ inuallū itineris possum
dicere hāc Iohana esse maiorē Anglia ⁊ Sco
tia sꝑ: nanqꝫ vltra dicta. cccxxij. passū milia:
in ea pte q̄ ad occidentē p̄spectat: due: quas
non petij: sup sunt puinciez quaz alterā Indī
Anan vocāt: cuiꝰ accole caudati nascunt. Tē
dunꝫ in longitudinem ad miliaria. clxxx. vt ab
his q̄s vebo mecū Indis p̄cepi: qui om̄is has
callēt insulas. Hispanie vero ambitꝰ maior est
total Hispania a cologna vsqꝫ ad fontē rabidū
Hincqꝫ facile arguit qꝫ quartū eiꝰ latꝰ qđ ip̄e
p rectā lineā occidentis in orientē traieci: mili
aria p̄tinet. dxi. Hec insula ē affectāda ⁊ affe
ctata nō spernēda in qua ⁊ si aliaz olm vt dixi
p multissimo Rege nꝛo solenniter possessio
nem accepi: earū qꝫ imperiū dicto Regi peni
tus cōmittit: i oportuniōri tñ loco: atqꝫ om̄i lu
cro ⁊ cōmertio p̄decenti: cuiusdā magne ville:
cui Mariuitatis dñi nomē dedimꝰ: possessionē
peculiariter accepi. ibiqꝫ arcem quandaz eri
gere extemplo iussi: que modo iam debet esse
pacta: in qua hoies qui necessarij sunt viss: cū
om̄i armoz genere: ⁊ vltra annū victu oportu
no reliqꝫ. Itē quādā carauellā: ⁊ p alijs p̄struē
distā i hac arte q̄ in ceteri peritos: ac eiusdē

insule Regis erga nos beniuolentiā ⁊ familia-
ritatē incredibilē. Sūt em̄ gētes ille amabiles
admodū ⁊ benigne: eo q̄ Rex p̄dictus me fra-
trem suum dici gloriabat. Et si animū reuoca-
reni: ⁊ his q̄ ī arce manserūt nocere uelint: ne
queūt: quia armis carēt: nudi īcedūt: ⁊ nimis
timidi. ideo dictā arcem tenētes: dūtarat p̄sit
totā eā insulā nullo sibi imminente discrimine
(dūmodo leges quas dedim⁹ ac regimē nō ex-
cedāt) facile detinere. In omib⁹ his insulis ut
intellexi: quisq; vni tm̄ p̄iugi acquiescit: p̄ter
principes aut reges: q̄bus viginti habere licet.
Semine magis q̄ viri laborare vident: nec be-
ne potui intelligere an habeāt bona pp̄ria: vi-
di em̄ qd̄ vn⁹ habebat alijs īpartiri: p̄st̄im da-
pes/ obsonia/ ⁊ hm̄oi. Nullū ap̄ eos monst̄
reperi: ut pleriq; existimabant: sed hoīes ma-
gne reuerētie atq; benignos. Nec sunt nigri ve-
lut ethiopes. habēt crines planos ac demissos
nō degunt vbi radiozū solaris emicat calor. p̄
magna nāq; hic est solis uehementia: p̄pterea
q̄ ab æquatoriali linea distat. vbi videtur/ gra-
dus sex ⁊ viginti Ex montiū cacuminib⁹ ma-
ximū q̄s viget frig⁹: s; id q̄dem modetan̄ In-
di: tū loci psuetudie: tū rez calidissimaz q̄b⁹
frequēter ⁊ luxuriose vescunt presidio. Itaq;
mōstra aliq̄ nō vidi: neq; eoz alicubi habui co

gnitionem: excepta quadam insula Charis nū-
cupata: que secunda ex Hispana in Indiam
transfretatibus existit. quam gens quedam a
finitimis habitata ferocior incolit. hi carne hu-
mana vescunt. Habent predicti biremiū gene-
ra plurima: quibus in omnes Indicas insulas
traijciunt/depredāt/surripiūt q̄ quecūq̄ p̄nt.
Nihil ab alijs differunt nisi q̄ gerunt more fe-
mineo longos crines. vtunt arcub⁹ et spiculis
arundineis: fixis (vt dixim⁹) in grossiori pre at-
tenuatis hastilib⁹. ideo q̄ habēt feroces: qua-
re ceteri Indi inexhausto metu plectuntur: s̄
hos ego nihili facio plus q̄ alios. Hi sunt qui
coeunt cum quibusdam feminis: que sole insu-
lam Madareunin primā ex Hispana in Indiam
traijcientib⁹ habitant. He autē femine nulluz
sui ferus opus exercent: vtunt em arcub⁹ & spi-
cul⁹ sicuti d̄ earū piugib⁹ dixi muniūt: sese lam-
nis eneis q̄z maria apd eas copia existit. Ali-
am mihi insulā affirmant supradicta Hispana
maiorē: ei⁹ incole carēt pilis. auro q̄ inf alias
potissimū exuberat. Hul⁹ insule & aliaz q̄s vi-
di hoīes mecū porto: q̄ horū q̄ dixi testimoniū
p̄hibēt. Deniq̄ vt nri discessus et celeris reuer-
siois cōpēdiū: ac emolumētū breuib⁹ astringā
B polliceoz: me nris Regib⁹ inuictissimis puo-
eoz fultū auxilio: tantū auri datuz quantum

eis fuerit opus. tñ vero aromatuꝝ. bombicis.
masticis (q̄ apud Chium dūtatur inuenit) ran
tūq; ligni aloes. tantum fuoz hydrophilato
rum: quantū eozū maiestas voluerit exigere.
Item reubarbarū talia aromatuꝝ genera: q̄ hī
quos in dicta arce reliqui iā inuenisse: atq; in
uenturos existimo. qñquidem ego nullibi ma
gis sum moratus nisi quantū me coegerūt vē
ti: preterq; in villa Natiuitatis: dū arcem con
dere et tuta omnia esse prouidi. Que et si maxia
et inaudita sunt: multo tamē maiora forent si
naues mihi vt ratio exigit subuenissent. Vt
multū ac mirabile hoc: nec nostris meritis cor
respondēs: sed sancte Christiane fidei: nostro
rumq; Regū pietati ac religioni: quia qđ hu
manus cōsequi nō poterat intellectus: id hū
anis concessit dñs. Solet em̄ deus suos su
os: quiq; sua p̄cepta diligūt: etiā i impossibili
bus exaudire: vt nobis i p̄sentia p̄tigit: q̄ ea p̄se
cuti sum⁹: q̄ hacten⁹ mortaliū vires n̄ime atti
gerāt. nā si hāz insularū q̄piā aliqđ sc̄p̄seēt aut
locuti sūt: oēs p̄ambages et p̄iecturas nemo se
eas vidisse asserit: vñ p̄pe videbat̄ fabula. Igi
tur Rex et Regia p̄ncipes ac eoz regna felicif
sima: cū creq; alie Christianoz puincie Salua
toꝝi dño n̄fo Iesu xp̄o agam⁹ gr̄as: q̄ tāta nos
victoria munereq; donauit: celebrēt p̄cessiōes

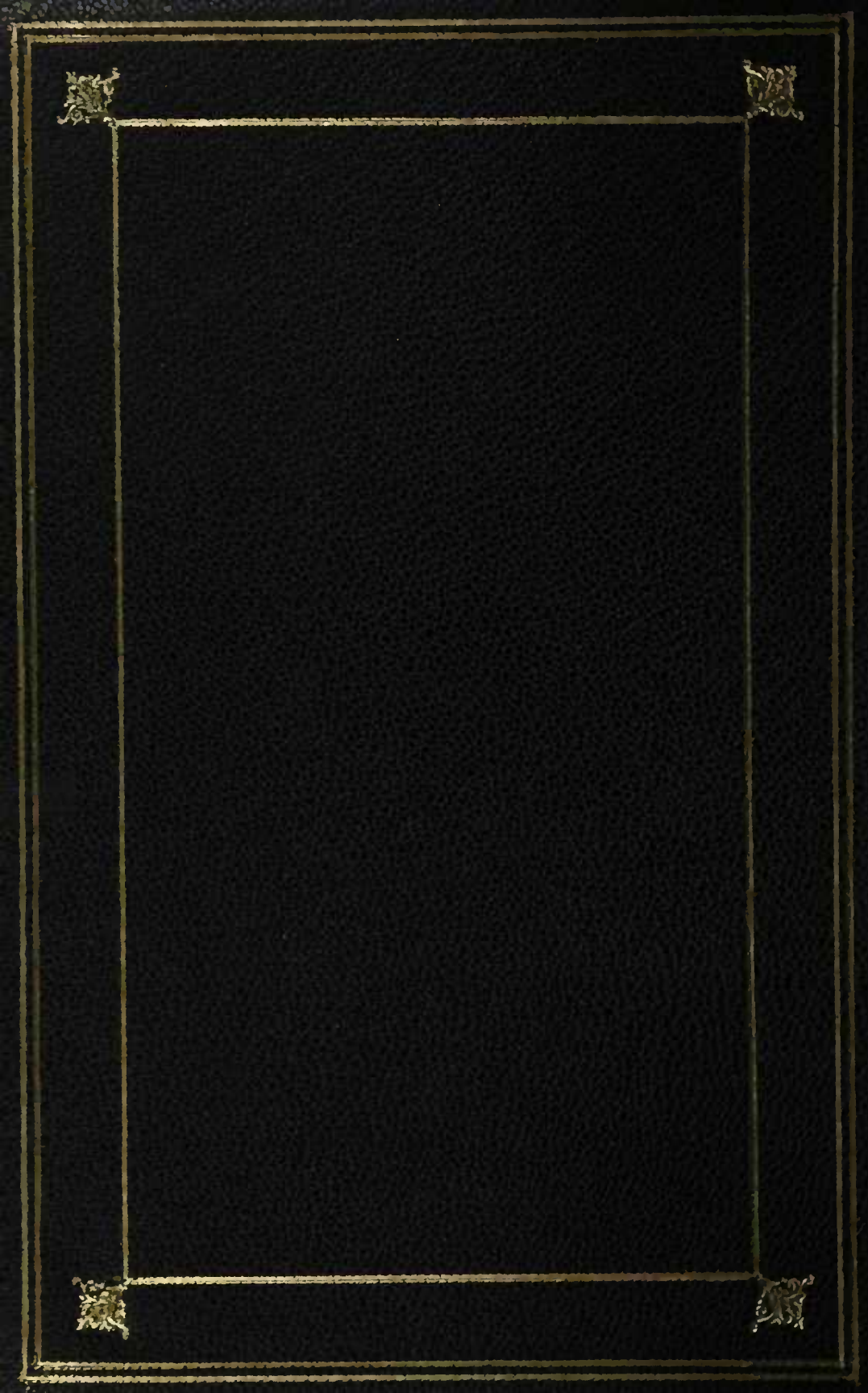
peragant solennia sacra. festaq; fronde velent
delubra. Exulter *Christus* in terris: quæ admodum
in celis exultat: cum tot populorum perditas a se
hac animas saluatum iri preuidet. Letemur et
nos: tum propter exaltationem nostre fidei. tum pro-
pter rerum temporalium incrementa: quorum non solum
Hispania sed vniuersa *Christianitas* est futu-
ra particeps. Hæc ut gesta sunt sic breuiter enar-
rata. Vale, *Alisbone* pridie ydus *Marcij*.

Cristoforo Colom Oceane classis Prefecto.

Epigrama. *R. L. de Corbaria Episcopi*
Montispalusij
Ad Inuictissimum Regem Hispaniarum

Jam nulla Hispanis tellus addenda triumphis:
Atque parum tantis viribus orbis erat.
Nunc longe *Eois* regio depressa sub undis.
Auctura est titulos *Betice* magne tuos.
Unde repertori incrito referenda *Colubo*
Gratia: sed summo est maior habenda deo:
Qui vincenda parat noua regna tibi que sibi que:
Teque simul fortem prestat et esse pium.

BRASILIANA DIGITAL

ORIENTAÇÕES PARA O USO

Esta é uma cópia digital de um documento (ou parte dele) que pertence a um dos acervos que participam do projeto BRASILIANA USP. Trata-se de uma referência, a mais fiel possível, a um documento original. Neste sentido, procuramos manter a integridade e a autenticidade da fonte, não realizando alterações no ambiente digital - com exceção de ajustes de cor, contraste e definição.

1. Você apenas deve utilizar esta obra para fins não comerciais. Os livros, textos e imagens que publicamos na Brasiliiana Digital são todos de domínio público, no entanto, é proibido o uso comercial das nossas imagens.

2. Atribuição. Quando utilizar este documento em outro contexto, você deve dar crédito ao autor (ou autores), à Brasiliiana Digital e ao acervo original, da forma como aparece na ficha catalográfica (metadados) do repositório digital. Pedimos que você não republique este conteúdo na rede mundial de computadores (internet) sem a nossa expressa autorização.

3. Direitos do autor. No Brasil, os direitos do autor são regulados pela Lei n.º 9.610, de 19 de Fevereiro de 1998. Os direitos do autor estão também respaldados na Convenção de Berna, de 1971. Sabemos das dificuldades existentes para a verificação se um obra realmente encontra-se em domínio público. Neste sentido, se você acreditar que algum documento publicado na Brasiliiana Digital esteja violando direitos autorais de tradução, versão, exibição, reprodução ou quaisquer outros, solicitamos que nos informe imediatamente (brasiliiana@usp.br).